

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-6101926859
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

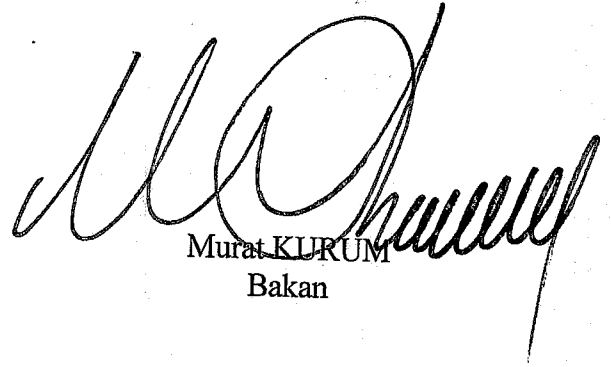
07 Ekim 2021

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (8 Adet, 12 Sayfa)
- Cevap Yazısı (151 Adet, 272 Sayfa)

7/65154	GK-159	7/50118-50/38	47440 GK 2	49215	45874 GK 168
7/66624	GK-774	7/50159	47990	49216	45875 GK 168
7/67875		7/50161	48146	49217	47160 GK 181
7/68134		7/50163	48147	49218	47141 GK 181
7/68135		7/50164	48148	49315	48149
7/68136		7/50165	48300	49316	48150
7/68534		7/50168	48301	49437	48252
7/69427		7/50563	48302	49438	48254
7/69429			48414		48543
			48415		48742
			48416		48879
			48417		49048
			48607		
			48608		

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT BAKAN'IN
TBMM 7/48292 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/48292

SORULAR

Avrupa Çevre Ajansı, atık olarak nitelenen ve işlenemeyen plastik atıkları işlenebilir malzeme adı altında yasa dışı bir şekilde Türkiye'ye ihraç ettiği gerekçesiyle bazı firmalar üzerine bir araştırma yürütmektedir.

Türkiye'nin 1 Ocak'tan itibaren karışık atık ithalatını yasaklamasına rağmen; İngiltere'den Türkiye'ye Ocak 2020'de 14 bin 335 ton gelen plastik atığın, Ocak 2021'de 18 bin 268 tona çıktığına dikkat çekilmekte ve Türkiye'nin bazı türlerdeki plastik atıkların ithalatını yasaklaması nedeniyle işletmecilerin atıkları yanlış tanımlamaya teşvik edilmiş olabileceği endişesi üzerinde durulmaktadır.

İngiltere ihracatçılarının, atıkları 19 12 04 kodlu 'yasaklanmış atıklar' değil, 15 01 02 kodlu 'plastik ambalaj atıkları' olarak sınıflandırarak kuralları çiğnendiği düşünülmektedir.

İngiliz firmalarının Türkiye'nin bu yılın başında getirdiği yasağı göz ardı ettiği öne sürülmekte, karışık polimerler ve mekanik olarak işlenmiş plastik atıkların yasaklanması nedeniyle ihracatın bu kadar yüksek olması 'olağanüstü' olarak değerlendirilmektedir.

Çevre Ajansı'ndan elde edilen ambalaj ihracat verileri; plastik ambalaj ihracatının 2020'nin son çeyreğinde 44 bin 449 tonken, 2021 'in ilk çeyreğinde yüzde 42 artarak 76 bin 867 tona çıktığını göstermektedir.

Yani, Türkiye'ye çöp kaçakçılığı yapıldığına işaret edilmektedir.

Yanı sıra, plastik atık ithalatı aynı zamanda suç rotalarını da belirlediği, Interpol'un geçen yıl yayınladığı ve Türkiye'nin de içinde bulunduğu suç rotası raporunun da bu kapsamda birlikte değerlendirmemiz gerektiği aşikardır.

Basel Sözleşmesi'nin tüm ülkeler tarafından çeşitli yollarla delindiği; Çevre Ajansı'nın uyanları ve dikkat çektiği verilerle, Interpol'ün suç rotaları raporuyla ve limanlarımızda geri gönderilmeyi bekleyen 10 binlerce ton çöple apaçık ortadadır.

Tüm bunlar olurken; alınan polietilen ithalatının yasaklanması kararından iki ay içinde cayılmış ve polietilen ithalatı yeniden serbest bırakılmıştır.

Bu bağlamda;

1-Çevre Ajansı'nın yürüttüğü çalışma ve paylaştığı veriler göz önünde bulundurularak Türkiye'ye çöp kaçaklığı yapıldığı yönündeki tespite dair açıklamanız nedir?

2 - 1 Ocak 2021'den önergeyi yanıtlayacağınız tarihe kadar geçen sürede, Türkiye'ye ihraç edilen atıkların kontrolü sırasında yasa dışı oldukları gerekçesiyle ne kadar miktar atık ülkeye alınmamıştır? Limanlarımızda/sınırlarımızda kalan bu atıklarla ilgili hangi işlemler uygulanmıştır?

3 - 1 Ocak 2021'den önergeyi yanıtlayacağınız tarihe kadar geçen sürede, yasaklı atıkları ülkeye sokmaya çalışan firmalar hakkında hangi cezai işlemler uygulanmıştır? Bu firmalar hangileridir? Uygulanan cezai yaptırımların detayları nedir?

4-Ülkeye girişi yasak olan plastik atıkların atık kodların değiştirilerek Türkiye'ye ihraç edildiği yönündeki tespitle ilgili Bakanlığınız bir araştırma ve inceleme başlatmış mıdır? Başlattıysa detayları nedir? Başlatmadıysa gerekçesi nedir?

5-Polietilen ithalatının yasaklanması kararıyla ilgili iki ay içinde geri adım atılarak yeniden serbest bırakılmasının sebebi/gerekçesi nedir?

CEVAP

1-İthal edilen atıklar gümrük sahalarında fiziki denetimden geçirildiği için ülkemizde çöp kaçakçılığı olması mümkün değildir.

Ayrıca, Avrupa Çevre Ajansı (AÇA) tarafından herhangi bir bilgi tarafımıza ulaşmamış olup, AÇA çalışmalarıyla ilgili detaylı bilgilere <https://aca.csb.gov.tr> ve <https://eea.europa.eu> adreslerinden ulaşılabilir.

2-Çevre Kanunu gereğince; ekonomik değere haiz geri kazanımı mümkün bazı tehlikesiz atıklar yalnızca lisanslı geri kazanım tesisleri tarafından ithal edilebilmektedir. Gümrük sahasında fiziki denetim yapılmadan atık ithal edilmesi mümkün değildir. Bakanlığımızın liman sahalarına terk edilen atıklarla ilgili gerekli işlemler başlatılarak menşe ülkeye iade süreci başlatılmıştır.

3-2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan diğer meri mevzuat hükümleri uyarınca, yalnızca geri kazanım faaliyeti gerçekleştirilmesi amacıyla atık ithalat izni verilen atık işleme tesisleri ve atıkların ulaştığı geri kazanım faaliyeti gösteren tesisler, atıkların Türkiye gümrük bölgesine gireceği sınır gümrük idaresinin bulunduğu 25 İldeki gümrük kontrol noktalarında incelemeler başta olmak üzere, bu atıkların ülkeye girişinden itibaren yurtiçinde toplanmasından taşınmasına ve geri kazanımından prosesin kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkan bakiye atıkların bertarafına kadar olan tüm süreçte, Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüzde görevli denetim personelleri tarafından sürekli olarak titizlikle denetlenmektedir.

Yapılan kontrol ve incelemeler neticesinde; ithalatı uygun bulunmayan atıklara onay verilmemekte olup, kota aşımı yaptığı veya mevzuata aykırı bir şekilde geri dönüşüm faaliyeti gerçekleştirdiği tespit edilen tüm tesislere de Çevre Kanununun ilgili maddeleri gereğince idari yaptırımlar uygulanarak, Geçici Faaliyet Belgesi/Çevre İzin ve Lisans Belgesi ve bu belgeye esas olarak ithalat yapmasına izin verilen Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi iptali yapılarak faaliyetten men kararı verilmekte ve ithalata uygun olmadığı tespit edilen atıklara ilişkin de "Mahrece İade Kararı" alınarak ilgili ülkeye geri gönderilmesi sağlanmaktadır. Bununla beraber, çevreyi kirlettiği tespit edilen işletmeler/kişiler hakkında da Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uyarınca Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurularında bulunmaktadır.

Plastik atık ithalatı yapan tesisler de dahil olmak üzere atık konulu geri dönüşüm tesislerine 2016 yılından günümüze kadar Bakanlığımız ve Taşra Teşkilatımız tarafından 12.103 adet denetim gerçekleştirilmiş olup, Çevre Kanununa aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen işletmelere de toplam 61.269.817 TL idari para cezası uygulanmıştır.

4-2021 yılı itibariyle kaynağı, içeriği ve kalitesi belirsizlikler içeren karışık türde plastiklerin ithalatı yasaklanmıştır. Ayrıca ithal edilecek atık plastiklerdeki kontaminasyon oranı %1 ile sınırlandırılarak, temiz ve geri dönüşüm verimi yüksek atık ithalatı yapılması sağlanmıştır. İthal yasak plastik atıkların kod değişikliği ile ülkemize girişi mümkün görülmemektedir. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerince fiziki denetimi yapılan atık plastiklere ilişkin ayrıca gümrük müdürlüklerince gümrük tarifeleriyle ilgili detaylı inceleme yapılmaktadır.

Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğ kapsamındaki atıkların, karayolu ile taşınmasının sağlandığı Mobil Atık Taşıma Sistemine (MoTAT) tehlikesiz atık olan plastiklerin taşınması işlemleri de dâhil edilmiştir. Tehlikesiz atık ithalatı yapan geri dönüşüm tesisleri tarafından ithal edilen atıklar gümrükten tesise varıncaya kadar mobil atık taşıma sistemi (MoTAT) ile takip edilmeye başlanmıştır. Söz konusu uygulamanın amacı ithalatı yapılacak plastik atıkların, yollara saçılması ve dökülmesini engellemek ve doğrudan geri dönüşüm tesisine gitmesini sağlamaktır.

5-Polietilen ülkemiz sanayinde kullanım oranı yüksek olan plastik grubudur. Sanayinin ihtiyacının temiz polietilen atıklarından karşılanabilmesi için yeniden ithali kontrole tabi listeye alınmıştır. Ancak pe ithalatı yapacak tesislere ek kriterler getirilmiş ve ithal edilecek polietilen plastikte de yabancı madde oranı %1 ile sınırlandırılmıştır.